

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μ. ΔΕΥΤΕΡΑ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι αιτίες του μίσους: γιατί οι άνθρωποι γίνονται ρατσιστές;

Το 1966 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών καθιέρωσε την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, περισσότερο γνωστή ως Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ρατσισμού. Πενήντα δύο χρόνια μετά την καθιέρωση της ημέρας, δεδομένης και της μεγάλης προσφυγικής κρίσης της εποχής, το μήνυμα της 21ης Μαρτίου φαντάζει πιο επίκαιρο από ποτέ. Στην Ελλάδα η πλειοψηφία των Ελλήνων φαίνεται να ορθώνει ανάστημα μπροστά στον ρατσισμό. Ωστόσο, ορισμένες συμπεριφορές αποδεικνύουν ότι (και) στη χώρα μας, ξеноφοβία, **μισαλλοδοξία**, ρατσισμός και κάθε είδους διακρίσεις, γενικότερα, είναι **μικρόβια** βαθιά ριζωμένα στις συνειδήσεις μερίδας του κόσμου. Οι περισσότεροι, όταν ερωτηθούν, θα απαντήσουν ότι δεν είναι ρατσιστές.

Το γεγονός, πάντως, είναι ότι ο ρατσισμός είναι υπαρκτό φαινόμενο στις κοινωνίες μας. Αρκεί μία βόλτα στον δρόμο ή η παρακολούθηση μίας συζήτησης, ιδιωτικής ή δημόσιας, για να δούμε ότι, ακόμα και όσοι το αρνούμαστε, είναι φορές που αφήνουμε το μίσος να μας οδηγεί. Από τα μικρά μέχρι τα μεγάλα. Από την **αποστροφή** του βλέμματος, στη θέα ενός πρόσφυγα, μέχρι τη στιγμιαία **βεβαιότητα** ότι, λόγω χρώματος ή καταγωγής, κάποιος είναι πιο πιθανό να μας κλέψει.

Μία εύλογη απορία είναι «γιατί είναι/ γίνονται οι άνθρωποι ρατσιστές;». Πέρα από τις ευθύνες της κοινωνίας, τα πάντα, τελικά, καταλήγουν στον καθένα ξεχωριστά. Στην παιδεία που έχει, στις εμπειρίες του, στις απόψεις του κοινωνικού του περίγυρου, στις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει. Πολλά στοιχεία του χαρακτήρα μας, αλλά και η γενικότερη συμπεριφορά μας, διαμορφώνονται σε μεγάλο βαθμό, όταν είμαστε ακόμα μικροί. Όταν τα μέλη της **οικογένειάς** μας ή του στενού μας κύκλου εκφράζουν ρατσιστικές απόψεις, είναι σύνηθες να τις

υιοθετούμε και εμείς, θέλοντας ή μη, και να τις μεταφέρουμε στην ενήλικη ζωή μας.

Επιπλέον, έχουμε την τάση να συναναστρεφόμεστε με άτομα από την κουλτούρα μας, με τα οποία μοιραζόμαστε γλώσσα και, σε πιο ειδικό επίπεδο, ενδιαφέροντα. Μια φυσική συμπεριφορά, η οποία, όμως, παρόλο που εδραιώνει την αίσθηση ότι ανήκουμε σε μία ομάδα, ταυτόχρονα, μας διαχωρίζει από το γενικό σύνολο. Η υπερβολική προσήλωση στην ομάδα μας **εμπεριέχει** τον κίνδυνο να αρχίσουμε να την βλέπουμε σαν καλύτερη από τις υπόλοιπες και συνεπακόλουθα, να υποτιμούμε όσους βρίσκονται εκτός αυτής. Το παραπάνω γίνεται ευκολότερα, όταν δεν είμαστε συνηθισμένοι, δίπλα σε εμάς, να υπάρχουν και άλλες, διαφορετικές ομάδες. Η έλλειψη τριβής με το διαφορετικό, η παιδεία που δεν είναι προσανατολισμένη στην **καλλιέργεια** της αποδοχής της διαφορετικότητας, οι οικονομικές δυσκολίες, αλλά και η συνήθεια να κατηγορούμε άλλους για τα προβλήματά μας παίζουν, επίσης, σημαντικό ρόλο.

Πέρα, όμως, από την προσωπική εικόνα του καθενός, τι λέει η επιστήμη; Τι ακριβώς σπρώχνει τους ανθρώπους σε μία εχθρική στάση απέναντι στις μειονότητες; Ερευνητική ομάδα, με επικεφαλής την κοινωνική ψυχολόγο Nilufer Aydin, ανέφερε σε μελέτη σχετικά πρόσφατα ότι ο καταλύτης που οδηγεί στη μισαλλοδοξία και τη ξеноφοβία μπορεί, τελικά, να είναι η δυσφορία που προκύπτει όταν κάποιος νιώθει εξοστρακισμένος. Με απλά λόγια, πιο εύκολα υποκύπτουν στον ρατσισμό όσοι έχουν βιώσει και οι ίδιοι μια μορφή κοινωνικής διάκρισης. Ακούγεται ίσως παράξενο, αλλά οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι για ένα άτομο η αίσθηση ότι εξαιρείται από μία επιθυμητή κοινωνική ομάδα απειλεί την «αίσθηση του αυτοελέγχου» του. Σε απάντηση, κάποιοι ανακτούν τον έλεγχο, εξευτελίζοντας εύκολα θύματα: τις στιγματισμένες μειονότητες.

Η αίσθηση του εαυτού μας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή μας σε ομάδες. «Όταν απειλούνται από την αβεβαιότητα, οι άνθρωποι ταυτίζονται πιο έντονα με εξτρεμιστικές ή εθνοκεντρικές ομάδες», γράφουν. Η μελέτη, καταλήγει με την ενδιαφέρουσα διαπίστωση ότι οι σκληροπυρηνικοί ρατσιστές ενδέχεται να τροφοδοτούν το μίσος τους, τουλάχιστον εν μέρει, από πραγματικές ή φανταστικές φοβίες **περιθωριοποίησής** τους, καθώς βλέπουν τη σύσταση των εθνών να εξελίσσεται.

Με βάση τις παρατηρήσεις των ειδικών, είναι προφανής ο κίνδυνος ορισμένοι να «μεταφράζουν» την αυξημένη παρουσία προσφύγων ως παράγοντα «αλλοίωσης» της εθνικής τους ταυτότητας και επομένως, να αυξάνονται τα

κρούσματα ρατσισμού και ξενοφοβίας. Είναι αυτήν τη «μετάφραση» που οφείλουμε να εμποδίσουμε με τις δράσεις μας - θεσμικές και ατομικές.

διασκευασμένο άρθρο από το διαδίκτυο, www.pathfinder.gr

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 20

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Η πλειοψηφία των Ελλήνων δηλώνει ρατσιστές.

β. Οι ρατσιστικές απόψεις των μελών της οικογένειάς μας ή του στενού μας κύκλου δεν επηρεάζουν τη συμπεριφορά και τον χαρακτήρα μας.

γ. Η προσήλωση στην ομάδα και η απουσία επαφής με τη διαφορετικότητα αποτελούν παράγοντες που οδηγούν στον ρατσισμό.

δ. Σύμφωνα με έρευνες πολλά άτομα γίνονται ρατσιστές, όταν κι εκείνα σε κάποια περίοδο της ζωής τους αντιμετώπισαν κάποια διάκριση.

ε. Σύμφωνα με τους ερευνητές η αυτοπεποίθηση και η βεβαιότητα, στρέφει τα άτομα σε εθνικιστικές ομάδες.

Μονάδες 10

B2. α) Ποια είναι τα δομικά στοιχεία και ο τρόπος ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου του κειμένου («Μία εύλογη απορία είναι... στην ενήλικη ζωή μας»). (μον. 3)

β) Ο τίτλος του κειμένου είναι κυριολεκτικός ή μεταφορικός; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας; (μον. 2)

Μονάδες 5

B3. α) «Όταν τα μέλη της οικογένειάς μας ή του στενού μας κύκλου εκφράζουν ρατσιστικές απόψεις, είναι σύνηθες να τις υιοθετούμε και εμείς και να τις μεταφέρουμε στην ενήλικη ζωή μας.»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική. (μον. 2)

β) «Έχουμε την τάση να συναναστρεφόμαστε με άτομα από την κουλτούρα μας, με τα οποία μοιραζόμαστε γλώσσα και, σε πιο ειδικό επίπεδο, ενδιαφέροντα»: Να βρείτε την αναφορική ονοματική πρόταση στην παραπάνω περίοδο και να τη χαρακτηρίσετε είτε ως προσδιοριστική είτε ως παραθετική αιτιολογώντας την απάντησή σας. (μον. 1)

γ) Να βρείτε στο κείμενο μία διαρθρωτική λέξη που να δηλώνει προσθήκη και μία που να δηλώνει αντίθεση. (μον. 2)

Μονάδες 5

B4. α) Να γράψετε ένα ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) από το τελευταίο συνθετικό των παρακάτω λέξεων του κειμένου: **μισαλλοδοξία, μικρόβια, αποστροφή, οικογένειας, εμπεριέχει, καλλιέργεια, περιθωριοποίησης.**

β) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου: εξάλειψη, βεβαιότητα, σπρώχνει.

Μονάδες 10

Γ. Το φαινόμενο του ρατσισμού τα τελευταία χρόνια αναβιώνει στις χώρες της Ευρώπης με τις διακρίσεις να μην περιορίζονται μόνο στο χρώμα ή τη φυλή. Σε μία εκδήλωση που διοργανώνεται στο πνευματικό κέντρο του Δήμου σας να παρουσιάσετε:

α) τις αιτίες του ρατσισμού.

β) πώς το σχολείο μπορεί να συμβάλει στην διαμόρφωσή της ορθής στάσης των νέων απέναντι στο φαινόμενο αυτό.

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα **να μην τα αντιγράψετε** στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**

Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης

3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μια (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ